

Uvod u komparativnu politiku

Pregled discipline

“Naučnost” nauke o politici?

- Nauka je “postepena akumulacija znanja o empirijskom svijetu kroz sistematsko istraživanje koje obuhvata prikupljanje podataka, formulisanje i testiranje hipoteza te izvođenje čvrstih dokaza”.
- Kako se politikologija uklapa u ovu definiciju?
- A kako komparativna politikologija?

University of Montenegro

“Naučnost” nauke o politici?

- Dva ontološka stavišta o bitku:
  - Postoji nezavisno od promatrača
  - Ne postoji nezavisno od promatrača (društveno je konstruisan)
- Shodno: dvije epistemološke perspektive:
  - Ako postoji nezavisno moguće ga je spoznati i utvrditi zakonitosti njegovog funkcionisanja
  - Ako ne postoji, nemoguće je utvrditi zakonitosti funkcionisanja
- Dva primjera iz prirodnih nauka
  - Teorija evolucije Čarlsa Darvina
  - Teorija gravitacije Isaka Njutna
- Da li su naučni zakoni mogući i u društvenim naukama?
- Ako da, na koji način?
  - Pitanje eksperimentisanja

Tri “zakona” u politikologiji

- Mihelsov zakon gvozdene oligarhije
- Diveržeov zakon o kauzalnoj vezi između izbornog i partijskog sistema
- Babstov zakon mira među demokratijama

Zaključak

- Nema strogih zakona, ali je logika ista
- Komparativna politika je neeksperimentalna društvena nauka koja nastoji da dođe do opštih zaključaka na temelju najboljih dostupnih empirijskih podataka
- Kontrola kao zamjena za eksperiment
- Iako nema strogih zakona, svrha je dobiti predikciju

Istorijski pregled

- Aristotel i komparacija ustava
- Komparativna politikologija u srcu discipline
- Tri elementa:
  - Izolovano proučavanje država,
  - Sistematska komparacija država s ciljem da se identifikuju i objasne razlike i sličnosti između njih u vezi sa fenomenom koji se proučava,
  - Metodologija – razvoj tehnika i pravila komparacije

Istorijski pregled

- “Nova komparativna politikologija”
- Gabrijel Almond
- Američki savjet za društvene nauke – Komitet za komparativnu politiku (1954.)
- Cilj razvoj komparativnog metoda
- Cilj 2: razviti konceptualni okvir i način poređenja koji će moći “putovati” i kojim će se obuhvatiti ne samo zapadne demokratije već i ostatak svijeta

Istorijski pregled

- “Legalizam” vs. “Realizam”
- Formalne strukture vs. Realne strukture
- Sa institucija na partije, interesne grupe, javno mnjenje
- “zlatno doba discipline”
- Politički sistem umjesto države kao jedinica mjere
- Globalne komparacije “veliko N”

Istorijski pregled

- Neke promjene paradigme 80tih godina
- Ponovno uvođenje institucionalizma
- Vraćanje države kao jedinice mjere
- Regionalne studije i specijalizacija
- Pomijeranje akcenta pitanja sa “inputa” na “output”
- Debata o metodu Vs. debata o indikatorima

Četiri koraka komparacije:

- Kontekstualni opis
- Klasifikacija
- Testiranje hipoteza
- Predikcija

Kontekstualni opis

- Etnocentrizam
- “Stara” komparativna politika
- Podaci bez zaključivanja
- Nema opštih zaključaka
- Neophodan za komparaciju

Klasifikacija

- Pojednostavljanje
- Dihotomija – klasifikacija
- Tipologija
- Primjer Aristotelova i Finerova tipologija vlasti

Aristotelova tipologija

	Jedan	Nekoliko	Mnoštvo
Dobar	Monarhija	Aristokratija	Politeja
Loš	Tiranija	Oligarhija	Demokratija

University of Montenegro

Finerova tipologija

	Palata	Trg	Plemstvo	Crkva
Palata	Rimsko Kinesko carstvo Apsolutne monarhije	Grčki tirani i rimski diktatori Moderne diktature i totalitarni režimi	Japan do 1600. godine	Srednjevjekovne države u Evropi
Trg		Grčki polisi, srednjevjekovni gradovi-države Moderne demokratije	Rimska republika	Amiški red
Plemstvo			Poljska 17. i 18. vijek	Teutonski red
Crkva				Vatikan, Tibet

Testiranje hipoteza

- “Komparacija omogućava testiranje pretpostavljenih empirijskih odnosa među varijablama” Lijphart
- Inglehartovo istraživanje o povezanosti između procesa modernizacije i promjene sistema vrijednosti
- Paelovo istraživanje o izbornoj participaciji

Predviđanje

- Pobabilistička priroda: “Zemlje sa proporcionalnim izbornim sistemom vjerovatnije će imati veći broj političkih partija”
- Hantingtonov *sukob civilizacija*